

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені В.Н. КАРАЗІНА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Член комісії з реорганізації УПА,

Ректор

Денис КОВАЛЕНКО

10 квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

додаткового вступного фахового випробування для осіб, які вступають
для навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні на здобуття
ступеня доктора філософії за спеціальністю
076 «Підприємництво та торгівля»

Відповідно до Правил прийому до аспірантури особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в дипломі магістра (спеціаліста), рішенням Приймальної комісії призначається додаткове вступне випробування зі спеціальності.

Додаткове вступне випробування проводиться предметною комісією зі спеціальності за затвердженим розкладом.

Програма складена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, закону України від 06 вересня 2014 року «Про вищу освіту», постанови КМУ України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) із змінами та доповненнями, Наказу МОН від 06.03.2024 № 266 «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році» та правил прийому до аспірантури в університет.

Мета додаткового вступного випробування – виявити достатність початкового рівня вступника в галузі підготовки 07 «Управління та адміністрування» для вступу на навчання для здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля .

Програму складено в обсязі програми вищої освіти магістра зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля.

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля – це галузь економічної науки, що передбачає підготовку фахівців у сфері підприємництва, економіки та управління діяльністю суб'єктів господарювання у сфері торгівлі..

Вступний іспит з професійної освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» має *за мету* з'ясування рівня підготовки, який сформувався у вступників на другому (магістерському) рівні вищої освіти (або освітньо-кваліфікаційному рівні спеціаліст) з метою проведення конкурсного відбору серед них на навчання за освітньо-науковим ступенем доктора філософії вказаної спеціальності у межах ліцензованого обсягу.

Зміст програми вступного іспиту ґрунтується на таких навчальних дисциплінах, як стратегічне управління бізнесом; економічне управління у бізнес-структурах; управління бізнес-процесами; управління проектами; інтелектуальний бізнес та електронна комерція, що становлять основу підготовки майбутнього фахівця у сфері підприємництва, управління бізнес-структурою та торгівлі.

Вступний іспит передбачає перевірку і оцінку професійної компетентності, наявності інтегрованих знань з фахових предметів та вмінь реалізовувати ці знання на практиці. Для цього вступник до аспірантури має продемонструвати:

Знання: основних проблем стратегічного управління, конкурентних переваг підприємства; орієнтуватися у особливостях формування культури підприємства та стратегічного лідерства; аналізувати макросередовище, сильні та слабкі сторони підприємства; визначати стратегічні зміни на підприємстві; знати стратегії створення нового продукту; розуміти економічне управління у бізнес-структурах; визначати системи економічного управління у бізнес-структурах; здійснювати фінансову діагностику підприємства; володіти навиками управління системою

бізнес-процесів підприємства.

Уміння: володіти навиками наукових досліджень та готові до організації та ефективного провадження власної справи, розроблення бізнес-проектів і бізнес-планів, генерування стартапів, ведення підприємницької діяльності з використанням як традиційних, так і новітніх методів торгівлі (зокрема, інтернет-трейдинг, електронна комерція, онлайн та офлайн рітейл) та до роботи на торговельних платформах; аналізувати управлінські ризики; розробляти стратегії розвитку підприємства.

Здатності щодо аналізу показників, проектування, організації системи управління підприємства, розробки стратегії розвитку бізнес-структури; реалізації дослідницької компетентності.

Вступний іспит проводиться у письмовій формі. Екзаменаційний білет містить 3 завдання.

До програми додається список рекомендованої літератури, критерії оцінювання підготовки.

Форма вступного випробування – екзамен

Час виконання – 1,5 год.

Екзаменаційний білет складається з трьох завдань творчого характеру.

Вимоги до відповіді вступника.

Оцінювання відповідей вступників проводиться із урахуванням наступних аспектів:

- об'єктивності в усвідомленні закономірностей управлінських складових розвитку підприємства;
- здатності здобувача мислити економічними категоріями з обраного напрямку;
- схильності до аналізу економічних показників.

1. Зміст програми

Розділ 1. Теоретичні основи менеджменту

Сутність та функціональні сфери менеджменту.

Організація та її середовище в менеджменті.

Рівні менеджменту в організації.

Методи менеджменту.

Сутнісна характеристика процесного, системного та ситуаційного підходів у менеджменті.

Розділ 2. Інформація і комунікації в менеджменті

Інформація та її види.

Вимоги до управлінської інформації.

Поняття комунікації, її види та засоби.

Перешкоди в комунікаціях.

Комунікаційний процес.

Розділ 3. Теоретичні основи маркетингу

Основні поняття та класифікація маркетингу.

Типологізація ринку та попиту.
 Класифікація маркетингу за наявністю сегментації ринку.
 Підходи комерційних організацій до управління маркетингом.
 Поведінка споживача.
 Поняття маркетингового середовища.
 Система маркетингової інформації.
 Концепція життєвого циклу товару.
 Процес ціноутворення.

Розділ 4. Теоретичні засади підприємництва.

Сутність підприємництва.
 Класифікація цілей підприємництва та їх характеристика.
 Об'єкти підприємницької діяльності та їх характеристика.
 Основні принципи та функції підприємницької діяльності.
 Функції підприємницької діяльності та їх характеристика.
 Виробниче підприємництво.
 Торговельне (комерційне) підприємництво.
 Види підприємств за національною належністю капіталу.

Розділ 5. Планування підприємницької діяльності

Бізнес-планування.
 Основні показники ефективності проекту.
 Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності.
 Інвестиції в підприємницькій діяльності.
 Ефективність підприємницької діяльності.
 Соціальна відповідальність бізнесу.
 Ділова етика підприємця.

3. Критерії оцінювання

Програмою передбачено складання здобувачами вступного фахового іспиту зі спеціальності та захист дослідницької пропозиції за темою майбутнього дисертаційного дослідження.

Екзаменаційний білет складається з трьох питань. Кожне питання оцінюється до 60 балів і 2 додаткові питання – до 10 балів за кожне питання ($3 \times 60 + 2 \times 10 = 180 + 20 = 200$). Оцінювання проходить за 6 критеріями, кожний з яких має максимум 10 балів. Таким чином, максимально можлива оцінка за екзамен, відповідно до критеріїв, складає 200 балів.

Критерії оцінювання кожного питання екзаменаційного білету вступного іспиту зі спеціальності

60-48 балів	Відповідь правильна, повна, довершена, обґрунтована, достовірна, точна, не викликає сумнівів у членів комісії.
47-34 балів	Відповідь правильна, достовірна з незначними неточностями, не викликає сумнівів у членів комісії.

33-20 балів	Відповідь у цілому правильна, проте із значною кількістю помилок, неповна, неточна, недовершена, незакінчена, необґрунтована, викликає уточнюючі запитання у членів комісії.
19-6 балів	Відповідь є фрагментарною, допущені значні похибки й неточності у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні.
5-1 балів	Відповідь є фрагментарною, неправильною, недостовірною; відсутня логіка викладу матеріалу та власні висновки.
0 балів	Відповідь відсутня

Критерії оцінювання додаткового питання за 10-ти бальною шкалою

<i>Високий рівень</i> 10 балів	Відповідь здобувача характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, його відповіді характеризуються креативним підходом.
<i>Середній рівень</i> 6-8 балів	Відповідь здобувача характеризується повним і змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але він допускає деякі неточності, його відповіді не характеризуються креативним підходом.
<i>Низький рівень</i> 1-5 балів	Відповідь здобувача характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу. Він допускає багато помилок у відповідях.
<i>Незадовільний рівень</i> 0 балів	У здобувача дуже слабкий рівень знання теоретичного матеріалу; відсутні навички аналізу, він допускає змістовні помилки у відповідях на конкретні питання.

Критерії оцінювання дослідницької пропозиції

Дослідницька пропозиція – це науковий текст обсягом до 15 сторінок, підготовлений вступником до аспірантури, в якому обґрунтовується тематика майбутнього дисертаційного дослідження. Дослідницька пропозиція має містити:

назву дослідження, анотацію дослідження (до 500 слів викладу проблеми та запропонованих шляхів її розв'язання з ключовими словами),

загальний опис дослідження (актуальність обраної теми, обґрунтування наукової новизни, теоретична значущість, мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження, очікувані результати, аналітичний огляд наукових праць за темою дослідження, методологія та методи дослідження, план реалізації дослідження, список літератури (від 20 позицій).

Вимоги до дослідницьких пропозицій розроблені відповідно до особливостей спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти.

Оцінювання дослідницької пропозиції з її презентацією відбуватиметься як складова вступних випробувань.

Максимально можлива оцінка за дослідницьку пропозицію, відповідно до критеріїв, складає 200 балів.

№ з/п	Критерії оцінки	Кількість балів
1	Заявлена здобувачем наукова проблема є актуальною і має практичне значення	20
2	У дослідницькій пропозиції представлено ґрунтовний та всебічний огляд наявних досліджень та проаналізовано ідеї, пов'язані з заявленою проблемою	40
3	Здобувачем продемонстровано спроможність формулювати власні аргументовані гіпотези, визначати перспективи теми та робити власні аргументовані висновки	40
4	Здобувачем представлено нові аспекти у дослідженні проблеми або запропоновано нові методи дослідження, що підкреслює своєрідність майбутнього дисертаційного дослідження. Текст дослідницької пропозиції містить усі необхідні компоненти та змістові частини	40
5	Заявлені у дослідницькій пропозиції положення не повторюються і не суперечать одне одному	20
6	У дослідницькій пропозиції грамотно представлено елементи програми соціологічного дослідження з заявленої теми	40
	Разом	200

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо кількість балів із вступного іспиту складає не менше 100 балів.

Список рекомендованої літератури

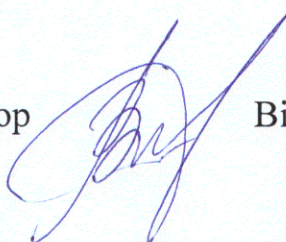
1. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. І доп. / О. П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с
2. Бозуленко О. Я. Організація торгівлі : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 240 с.
3. Микитюк П. П., Брич В. Я., Микитюк Ю. І., Труш І. М. Управління проектами: підручник. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2021. 416 с.
4. Попова Л. М., Хромов А. В., Шуба І. В. Інтелектуальна власність: підручник. Харків, «Федорко», 2021. 262 с.

5. Макаренко Н. О., Лищенко М. О. Маркетингове ціноутворення. Теоретичні основи: навч. посіб. Буринь: ПП «Буринська районна друкарня», 2020. 129 с.
6. Блага Н. В. Управління проектами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
7. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 440 с.
8. Власова Н. О. Економіка торгівлі : навч. посібник з грифом МОН України /Н.О. Власова та ін., за наук. ред. Власової Н.О. – Х.: Світ Книг, 2015. – 473 с.
9. Москалик Р. Торговельна політика : Навчальний посібник (електронне видання). – Л: ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 61 с.
10. Економіка та організація торговельних підприємств: практикум. Навч. посібник [М.В. Семикіна, Л.Д. Запирченко, С.С. Матієнко та ін.] / за наук. ред. д.е.н., проф. Семикіної М.В. – Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. – 212 с.
11. Внутрішня торгівля України : монографія / А.А. Мазаракі, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 864 с.
12. Колосов А. М. Економічне управління підприємством : навч. посіб. / А. М. Колосов, О. В. Коваленко, С. К. Кучеренко, В. Г. Бикова ; за заг. ред. А. М. Колосова. – Старобільськ: Вид-во ДЗ «Луган. Нац. Ун-т імені Тараса Шевченка», 2015. – 352 с.
13. Гросул В. А. Оцінка ефективності функціонування підприємств торгівлі з позицій ключових стейкхолдерів: монографія / В. А. Гросул, Н. Е. Аванесова. – Харків : ХДУХТ, 2010. – 231 с.
14. Міжнародна інвестиційна діяльність: навчальний посібник / А.О. Задоя. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 122 с.
15. Економічне управління підприємством: навч. посіб. / Н.М. Євдокимова, Л.П. Батенко, В.А. Верба та ін.; за заг. ред. Н.М. Євдокимової. – К.: КНЕУ, 2011. – 327 с.
16. Збаразька Л. О. Управління проектами: навч. посіб. /Л. О Збаразька, В. С. Рижиков, І. Ю. Єрфорт, О. Ю. Єрфорт. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 168 с.
17. Інтелектуальна власність та захист економічної конкуренції: міжнародні аспекти / Уклад. І.А. Шуміло – Х.:2010. – 172 с.
18. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / Г. О. Остапович, О. М. Стороженко, Г. В. Уманців, О. В. Фоміна. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 456 с.
19. Кірін Р. С. Інтелектуальна власність: підручник / Р. С. Кірін, В. Л. Хоменко, І. М. Коросташова. – Д. : Національний гірничий університет, 2012. – 320 с.
20. Ковалевська, А.В. Стратегія підприємства: навч. посібник у тестах / А.В. Ковалевська, В.Б. Родченко, Ю.Ю. Леонт'єва. – Х. : ХНАМГ, 2013. – 282 с.

21. Ковтун О. Стратегія підприємства. Навч. посіб. / О.Ковтун. – Львів: «Новий Світ-2000», 2010. – 388 с.
22. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / [Васьківська К. В., Сич О. А.] . – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
23. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 284 с.
24. Жигалкевич Ж.М., Кам'янська О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 214 с.
25. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник / [за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка]. Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
26. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник / Ватаманюк-Зелінська У.З., Ситник Н.С., Стасишин А.В., Круглякова В.В. – Л.: Видавництво «Магнолія», 2021. – 511 с.
27. Горбаченко С. А. Проектний менеджмент : навчально-методичний посібник / С. А. Горбаченко. – Одеса : НУ "ОЮА", 2020. – 263 с.
28. Ладунка І. С., Рибалка Т. М. Особливості економічного управління підприємством / І. С. Ладунка, Т. М. Рибалка // Економіка і суспільство. – 2017. – № 13.
29. Данченко О.Б. Практичні аспекти реінжинірингу бізнес-процесів / О.Б. Данченко. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 238 с.
30. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. Балджи М.Д., Допіра І.А., Однолько В.О. – Київ: Кондор-Видавництво, 2017. – 368 с.
31. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку / А.П.Наливайко. – К.: КНЕУ, 2000.
32. Падерін І.Д., Горященко Ю.Г., Новак Є. Е. Стратегічне управління на підприємствах малого та середнього бізнесу /Економічний вісник. – 2017. – №2.
33. Пан Л. В. Управління проектами: навч.-метод. забезп. курсу / Л. В. Пан. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 139 с.
34. Поліщук В. С. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник. / В. С. Поліщук, С. В. Пірожак. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець- Подільський нац. ун-т. імені Івана Огієнка, 2011. – 148 с.
35. Романюк О. І. Інтелектуальна власність: навч. посіб. / О. І. Романюк. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. – 270 с.
36. Ротер М., Шук Дж. Вміння бачити бізнес-процеси: створення цінності та зменшення втрат; перекл. з англ. Гуменюк К. – Бібліотека Лін Інституту. – Київ: Пабулум, 2017. – 132 с.
37. Семикіна М. В., Петіна О. М. Інтелектуальний бізнес: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форми навчання. За ред. М. В. Семикіної. – Кіровоград: КНТУ, 2015. – 141 с.
38. Біржова справа: підручник / Ю. В. Мельник, Н. Є. Стрельбіцька, О. М. Войтенко [та ін.] ; за наук. ред. О. М. Сохацької. - 3-тє вид., переробл., змін. та доповн. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 655 с.

39. Управління проектами : навчальний посібник / Т. В. Маматова, В. М. Молоканова, І. А. Чикаренко, О. О. Чикаренко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – 120 с.
40. Торговельне підприємництво: підручник / Міщук І. П., Міценко Н. Г., Фролова Л. В. та ін. [за ред. д. е. н., проф. Л. В. Фролової]. Одеса : Бондаренко М. О., 2018. – 640 с.
41. Петренко Н. О. Управління проектами: навчальний посібник. / Н. О. Петренко, Л. О. Кустрич, М. О. Гоменюк. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 244 с.
42. Управління бізнес-процесами підприємства. Комплексний тренінг: навч. посіб. / П. Г. Банщиків [та ін.]; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2010. – 283 с.
43. Федішин І. Б. Електронний бізнес та електронна комерція (опорний конспект лекцій для магістрів) / І. Б. Федішин. – Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 155 с.
44. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник / І.Ю. Зайцева. – Харків: УкрДУЗТ, 2018. – 250 с.
45. Апопій В. В. Теорія та практика торговельного обслуговування: навч. посібн. / В. В. Апопій, І. П. Міщук та ін. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.
46. Швець Г. О. Захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні: навч. посіб. / Г. О. Швець, П. В. Солошенко, С. А. Петренко – Маріуполь: Вид-во «ПДТУ», 2012. – 215 с.
47. Швиданенко Г.О., Приходько Л.М. Оптимізація бізнес-процесів: навч. посіб. / Г.О. Швиданенко, Л. М. Приходько. – К.: КНЕУ, 2012. – 487 с.
48. Стратегічне управління: навчальний посібник / М. М Буднік, Г. С. Невертій, Н. М. Курилова. — К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. — 292 с.
49. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / О. О. Ястремська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 124 с.

Голова предметної комісії,
доктор економічних наук, професор

Вікторія ЧОБИТОК